

2008MME75 bijlage

Evaluatie
van het
Provinciaal Milieubeleidsplan 2004-2008
als instrument

3 april 2008
Afdeling MIL

1. Inleiding

Het Provinciaal Milieubeleidsprogramma 2004-2008 loopt dit jaar af. Het is daarom tijd om naar de behaalde resultaten en de oorspronkelijk beoogde doelstellingen te kijken. We doen dat door de ooghalen heen. Immers, Provinciale Staten ontvangt jaarlijks een verantwoording over het actieprogramma van het jaar ervoor. Die verantwoording is op het niveau van de afzonderlijke operationele doelen, indicatoren en prestaties.

Deze evaluatie zal zich niet op die verantwoordingswijze richten. U vindt hieronder een beleidsmatige beoordeling – door de uitvoerders zelf opgesteld – van het PMP 2004-2008, als instrument. Hoe heeft dit beleidsplan gewerkt? Wat werkte wel en wat niet? En uiteraard: wat leren we daar dan van? Want aan het eind van 2008 moet er immers weer een nieuw Provinciaal Milieubeleidsplan liggen. U kunt daarom deze evaluatie beschouwen als een stap in de marsroute richting een nieuw PMP.

Sinds 2004 heeft de wereld niet stilgestaan. Op het terrein van klimaat, duurzaamheid en energiebesparing is onze omgeving danig in beweging. Het denken heeft de afgelopen jaren – ook bij de provincie Utrecht – een nieuwe richting en dynamiek gekregen. Er zijn daarom in de afgelopen jaren beleidsdoelen ontwikkeld die oorspronkelijk niet in het PMP zijn opgenomen. Uiteraard is het collegeprogramma uit 2007 hier een voorbeeld van. Ook het programma “Klimaat op Orde” is een versterking van het milieubeleid, dat (deels) afzonderlijk van het PMP tot stand is gekomen. Tegelijkertijd met een nieuw PMP worden ook op andere terreinen meerjarenplannen ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn het Waterplan, de Bodemvisie en de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening. Deze documenten hebben invloed op het Milieubeleid en vice versa. Dergelijke ontwikkelingen zijn in deze evaluatie niet uitputtend beschreven. We evalueren immers het document dat in 2004 werd opgesteld.

Hieronder vindt u van §2 tot en met §14, in korte schetsen, de beoordeling van de hoofdstukken uit het PMP 2004-2008. In § 15 wordt de indeling van het PMP beoordeeld en in § 16 vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit dit alles voortvloeien. Uiteraard worden die conclusies en aanbevelingen gebruikt bij het opstellen van een nieuwe PMP, een proces waarover u eerder in maart een stappenplan ontving.

2. Gezondheid

Milieu en Gezondheid is een van de leidende begrippen geweest bij het opstellen van het PMP 2004-2008. De reden hiervoor was dat integraliteit in de aanpak werd beoogd. In de praktijk blijkt “gezondheid” niet meer dan in andere gevallen integraal te zijn aangepakt.

Specifiek op het terrein van gezondheid is er voor gekozen ons te richten op het in kaart brengen van gezondheidsaspecten en gezondheidsinformatie. Dat is goed gelukt. Er is in de provincie Utrecht een bovengemiddelde kennis op dit onderwerp bijeengebracht. Op verzoek van het ministerie van VROM is besloten deel te nemen aan een pilotproject waarin alle beschikbare informatie op postcodegebied bijeen wordt gebracht en openbaar wordt gemaakt. Eind 2008 zijn van deze pilot de resultaten beschikbaar.

Milieugerelateerde gezondheidsaspecten inventariseren is een uitdagende klus, omdat het veel sectorale informatie bijeenbrengt. De stap om die kennis te communiceren is nog niet in alle gevallen gezet.

3. Lucht

Dit thema is gebaseerd op de activiteiten die voortvloeien uit het besluit luchtkwaliteit en de Wet luchtkwaliteit. Het niet behalen van de Europese normen voor NO₂ en Fijnstof heeft ook voor de provinciale taak op het gebied van lucht een grote impact gehad. Samen met gemeenten en het Rijk werken we aan het behalen van de normen op een, in gezamenlijk overleg, afgesproken termijn. De inventarisatie van de luchtkwaliteit, zoals genoemd in het PMP 2004-2008 is daarvoor een voorwaarde waaraan wordt voldaan. De monitoring van die luchtkwaliteit is daarmee een doorlopende, wettelijke

verantwoordelijkheid. De zelfstandige activiteiten van de provincie zijn beperkt. De rol van de provincie als regisseur van het regionale luchtbeleid is groot en van belang. De wijzigingen in de WRO zullen een verandering van de regisseursrol tot gevolg hebben waarover nog duidelijkheid moet komen. Het is de expliciete bedoeling dat gemeenten in de provincie Utrecht gebruik kunnen blijven maken van de deskundigheid van de provincie op dit terrein.

4. Bodem

Zuiver drinkwater en bodemsanering zijn speerpunten in het bodembeleid uit het PMP 2004-2008. Als basis is de kwaliteit van water en bodem in het jaar 2004 genomen. De voorgenomen inventarisatie van de bodem- en grondwaterkwaliteit is verricht evenals het opvraagbaar maken van die informatie. De beschikbaarheid en integraliteit van deze informatie kan nog worden verbeterd. De doelstellingen rond bodemsanering zijn in de afgelopen jaren op landelijk niveau aangescherpt, waardoor – ondanks het behalen van de doelstellingen - de stevige inspanning van de provincie ongewijzigd doorgang zal vinden. Dit heeft overigens gedurende de looptijd van het PMP tot intensivering van het provinciale handelen geleid.

Binnen het kader van het ILG is tussen Rijk en provincies een bestuursovereenkomst gesloten waarin is afgesproken dat de provincies voor eind 2009 met een provinciale bodemvisie zullen komen. De bodemvisie geeft het kader om te komen tot een duurzame ruimtelijke inrichting die gebaseerd is op de kwaliteiten van het bodemsysteem. Vergunningverlening is een belangrijk instrument in het bodembeleid. De positie van vergunningverlening in het geheel van beleidsinstrumenten is echter in het PMP 2004-2008 niet helder omschreven. Een meer integrale vergunningenaanpak en meer dynamische prioriteitenstelling zijn gewenst.

5. Water

In de afgelopen jaren is de kwaliteit van het grondwater weer verder gestegen. We zijn op weg naar het behalen van de geldende normen waterkwaliteit. Nieuwe richtlijnen waterkwaliteit leiden echter tot aangescherpte normen. Het provinciaal programma :”Klimaat op Orde” zorgde in 2008 voor een versnelling in de aanpak van adaptatiemaatregelen. Het beleid m.b.t. de kwaliteit van het grondwater is opgenomen in het nieuwe grondwaterplan. Maatregelen om de standstill doelstellingen voor winningen te behalen en maatregelen gericht op emissiereductie worden uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma van het Grondwaterplan. In 2009 dient er een nieuw Waterplan te zijn. Het Waterhuishoudingsplan (nu: waterplan) en het PMP 2004-2008 bevatten deels dezelfde teksten. Dit is destijds bewust gebeurd, om de integraliteit van de beleidsvorming te benadrukken. Onderzocht moet worden of dit inderdaad een versterking van die integraliteit tot gevolg heeft gehad. Samenhang tussen de plannen dient uiteraard geborgd te zijn.

6. Externe Veiligheid

Op het terrein van de externe veiligheid is de afgelopen jaren op basis van wettelijke taken hard gewerkt door gemeenten, veiligheidsregio's en provincies. Risico's en knelpunten zijn in kaart gebracht en het landelijke en provinciale routenet is vrijwel compleet. De sanering ligt op schema. Een communicatietraject waarmee burgers meer inzicht krijgen in de risicovolle objecten en infrastructuur is in gang gezet. Ook op dit terrein geldt dat de nieuwe WRO gevolgen zal hebben voor de werkwijze. Met name de ruimtelijke vertaling van veiligheid zal geborgd moeten zijn. Het terrein van de externe veiligheid is voor het merendeel een door de landelijke overheid opgelegde taak waarvoor landelijk middelen beschikbaar worden gesteld. De vrijheid om beleidskeuzes te maken op dit terrein zijn daardoor beperkt.

7. Verstoring

Meer en meer wordt een integrale benadering (lucht, geluid, mobiliteit) toegepast. Voor de bredere visie op hinder wordt gebruik gemaakt van de om de 4 jaar uitgevoerde peiling milieuhinder.

Op het terrein van geluidhinder is in de afgelopen jaren de rol van de provincie gewijzigd van toezichthouder naar een meer stimulerende rol. Door de nieuwe Europese regelgeving krijgt de provincie nieuwe taken. Op dit moment is nog niet duidelijk welke specifieke invulling daaraan in deze regelgeving wordt gegeven.

De deskundigheid op het terrein van geluidhinder is bij de provincie Utrecht bovengemiddeld. Diverse gemeenten maken daar gebruik van door een aantal taken “in te huren”. Er wordt hard gewerkt aan het behalen van de doelstelling om geluidhinder bij inwoners te verminderen. De advisering aan Vergunningverlening over geluid is een essentieel noodzakelijke taak.

Door een posterioritering in verband met de prioritering van luchtkwaliteitsbeleid, is de inzet op lichthinder de afgelopen jaren beperkt vanuit de inzet voor energiebeleid. De voorgenomen prestaties zijn om die reden niet allemaal uitgevoerd. De peiling milieuhinder ondersteunt echter de gemaakte keuze. Lucht en geluid komen daaruit als grootste hinderbeleving naar voren.

Het beleid rond zowel geur- als lichthinder is recent echter weer hoger op de agenda gekomen.

We ontdekken nu dat het huidige beleidskader voor geurhinder onvoldoende aanknopingspunten voor handelen biedt. Een transparant beleidskader is noodzakelijk. In een experimentele fase is nog het beleid rond donkertegebieden .

Het vastleggen van exacte resultaten en prestaties in het PMP 2004-2008 heeft vanwege de bewegende (wettelijke en politieke) omgeving niet altijd verhelderend gewerkt voor het werkproces.

De beschikbare (statistische) informatie wordt nog onvoldoende aan elkaar gekoppeld en voor de burger beschikbaar gesteld.

8. Voorraadbeheer

Energie

De energiedimensie van het thema voorraadbeheer is in de afgelopen periode sterk gegroeid. Het is echter tegelijkertijd sterk aan wisselingen onderhevig geweest. Zowel op landelijk niveau waar subsidies en fiscale regelingen weinig stabiel bleken, als op provinciaal niveau, bijvoorbeeld door het opheffen van het Energiefonds en een gebrek aan een helder kader. Met de beschikbare instrumenten en middelen is door de provincie een positie verworven, vooral als “kennisbank en stimulator”. De integrale aanpak binnen de provinciale organisatie is versterkt, hoewel nog niet volledig. Van onze omgeving leren we veel, wat logisch is in een snel innoverend terrein. Duurzame energie en energiebesparing toepassen hangt meer en meer samen met klimaatadaptatie en mitigatie en dus met het provinciaal programma “Klimaat op Orde”. De versterkte nadruk van het nieuwe bestuurscollege op het thema duurzaamheid heeft de noodzaak van een heldere energievisie voor de langere termijn aangetoond. Het blijkt lastig een snelle start te maken met het uitvoeren van het nieuwe collegeprogramma terwijl tegelijkertijd nog het PMP uit 2004 uitgevoerd moet worden.

Bouwstoffen, bagger en afval

Voor wat betreft de bouwstoffen geldt dat de voornemens uit het PMP 2004-2008 verwerkt zijn in het Bouwgrondstoffenplan. Hiermee is het beleid vastgesteld en wordt in de uitvoering aan de gestelde doelen voldaan.

Dit jaar nog zal het Bouwgrondstoffenplan worden geëvalueerd. De regierol van het rijk wordt afgebouwd, waardoor de bouwgrondstoffen winning voortaan ter regulering aan de markt worden overgelaten en aan de voorwaarden voor ruimtelijke inpassing.

De projecten uit het Uitvoeringskader baggerspecie zijn nagenoeg alle uitgevoerd. Er is nu ruimte om ons de komende jaren vooral te richten op het stimuleren en faciliteren van gemeenten en waterschappen tot het opstellen van gebiedsspecifiek beleid in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit. Het gaat dan om hergebruik van baggerspecie op de bodem. Binnenkort komt het Besluit Bodemkwaliteit waarin het hergebruik van bagger wordt verruimd.

De wettelijke provinciale rol op het gebied van afval is verkleind. We richten ons op mogelijkheden tot energieopwekking uit afval, hoogwaardig hergebruik en stimuleren de scheiding van bedrijfsafval.

Dit laatste gebeurt veelal via vergunningverlening. De Cradle-to cradle principes zijn geschikt om nader toe te passen.

De nazorg rond stortplaatsen en ook de ontwikkelingen rond de baggerberging zijn blijvende activiteiten in het kader van het milieubeheer. De grootste projecten zijn echter beheersbaar en vergen daardoor minder inspanningen dan de afgelopen jaren.

De aandacht zal de komende periode gericht zijn op het anders, meer duurzaam, omgaan met gesloten stortplaatsen. Niet alleen de risico's beheersen, maar ook de kansen voor (her)bestemming van deze locaties in beeld brengen. De minister VROM wil vooral de mogelijkheden tot 'remining' onderzocht zien. Hergebruik van baggerspecie op de bodem is een nog nader uit te werken aspect hiervan.

9. Bouwen en wonen

Het doelgroepenbeleid gericht op bouwen en wonen richtte zich de afgelopen jaren vooral op duurzaamheid in de bebouwde omgeving en duurzaam ruimtegebruik. Het programma heeft in de afgelopen jaren meer en meer aan relevantie gewonnen. Het consulentenschap duurzaam bouwen is effectief gebleken en het stimuleren van duurzaamheid in ruimtelijke planontwikkeling is integraal onderdeel geworden van advisering aan gemeenten. Deskundigheid vanuit de provincie wordt op waarde geschat. Veel activiteiten op basis van dit doelgroepenbeleid richten zich op het verder integreren van afwegingen binnen de diverse sectoren. Een richting die – ook conform het nieuwe collegeprogramma – verder uitgebouwd kan worden.

10. Verkeer

In het doelgroepenbeleid Verkeer komen veel van de meer sectorale thema's uit het PMP 2004-2008 samen. De nieuwe – duurzame - concessie voor het provinciale openbaar vervoer is hiervan een sprekend resultaat, maar ook de plannen in het regionaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit. In het hiertoe behorende provinciaal programma luchtkwaliteit komen ook de doelstellingen rond schone technologie en innovatieve maatregelen aan de orde.

Anders dan het in het PMP 2004-2008 voorgenomen saneringsprogramma is genoemd samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit de afgelopen jaren sturende factor geweest. Het is moeilijk te beoordelen of een meer integraal saneringsprogramma tot een effectievere aanpak had geleid. Een regionaal verkeers- en milieumodel kan de huidige overzichten van milieubelasting door verkeer dynamischer en toegankelijker maken. Duurzaam wegenbeheer wordt reeds in beperkte mate toegepast en zal worden versterkt in het kader van het actieprogramma duurzaamheid.

De overlap tussen het SMPU en het PMP 2004-2008 beoogde de integraliteit van het milieu- en mobiliteitsbeleid te versterken. Onderzocht moet worden of een dergelijke tekstuele samenhang de praktische samenwerking en wederzijdse beïnvloeding heeft versterkt.

11. Bedrijven

Vergunningverlening en handhaving

Vergunningverlening en handhaving bij bedrijven is een taak gebaseerd op wettelijke regelgeving.

Wijzigingen in deze regelgeving brengen veranderingen in de workload en activiteiten teweeg.

Vergunningverlening en handhaving kunnen vanwege het wettelijk kader slechts beperkt worden ingezet als middel in het versterken van milieubeleid en het realiseren van duurzaam ondernemen. Dat laatste is echter wel een richting die meer en meer wordt beschouwd als een nuttige methode. Samenwerking tussen uitvoerende en beleidsvormende organisatieonderdelen en een signaalfunctie vanuit handhaving en vergunningverlening, zoals het attenderen op milieuhinderlijke bedrijven, of het adviseren over en stimuleren van energiezuinige technieken, kan doeltreffend zijn en wordt nagestreefd.

Sinds 2008 is de coördinerende taak van het provinciale handhavingsbeleid versterkt en gericht op de 44 handhavingpartners in de provincie. De wijzigingen in de WRO die halverwege 2008 in effect treden en de aankomende WABO-regelgeving zullen de werkwijze voor vergunningverlening en handhaving raken en bestaande samenwerkingsafspraken doen veranderen. Onderzocht wordt in welke

opzichten dit het geval zal zijn. Hierbij is de regierol bij de kwaliteitsverbetering van gemeentelijke handhaving en toezicht een aandachtspunt.

Vastgestelde resultaten op langere termijn – zoals die in het PMP 2004-2008 - blijken in de praktijk niet altijd nuttig te zijn, vooral in een snel veranderend beleidsterrein zoals Milieu. Bovendien wordt door de reorganisatie van de provinciale organisatie het vergunningen- en handhavingsbeleid sinds medio 2007 integraler opgepakt dan voorheen. Door middel van risico-analyse wordt vooral de handhavingcapaciteit op basis van prioriteiten ingezet. Naar verwachting is daarom een meer dynamische vorm van uitvoeringsafspraken effectiever. Dit wordt bewerkstelligd door een Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening en Handhaving dat jaarlijks door GS wordt vastgesteld.

Duurzaam ondernemerschap en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De samenwerking met RTV-Utrecht met betrekking tot de (duurzame) Utrechtse bedrijvigheid in het programma BV-Utrecht is succesvol. Deze activiteit is in de plaats gekomen van de eerder afgeschafte Milieuprijs. Verkend wordt of een uitbreiding van de samenwerking met RTV-Utrecht doeltreffend kan zijn.

Integrale advisering aan gemeenten over bestaande en nieuwe bedrijventerreinen is georganiseerd met de oprichting van het adviesteam “ Kennisteam Werklocaties”. Het provinciale programma duurzame bedrijventerreinen heeft overigens niet in alle gevallen al tot succesvolle projecten geleid. Het onderdeel duurzaam ondernemen en maatschappelijk verantwoord ondernemen is vrijwel volledig uitgevoerd en heeft zich gericht op het informeren van Utrechtse ondernemers. Het actieprogramma duurzaamheid zal een verdere katalysator zijn voor het opstellen van beleid voor bedrijventerreinen dat duurzaamheid als uitgangspunt heeft.

Het beschrijven van de doelgroep “bedrijven” in het PMP 2004-2008 heeft aangetoond dat het milieubeleid op verschillende manieren met bedrijven in aanraking komt. Zowel met de wortel (subsidies en stimulering) als met de stok (vergunningverlening en handhaving). Een deel van onze inspanning is gericht op gemeenten, zoals bij het programma duurzame bedrijventerreinen. Het is de vraag of een samenvoeging van deze zeer diverse instrumenten van provinciaal beleid in één hoofdstuk de beoogde transparantie voor de Utrechtse ondernemers heeft geboden. Een meer externe oriëntatie van de provinciale organisatie draagt aan die transparantie zeker ook bij. Ondernemers in Utrecht zullen over deze kwesties bevraged worden. De uitkomsten van die vragenronde worden in een nieuw PMP meegenomen.

12. Landbouw

Sinds 2004 is veel bereikt met betrekking tot de verduurzaming van de landbouw. Voorbeeld van verduurzaming zijn introductie van kalkmelk in de fruitteelt, duurzaam bodembeheer, aanpak landbouwnutriënten in de Gelderse Vallei, stimulering duurzame energie en stimulering luchtwassers. Dit is gebeurd via de Stichting Lami en gebiedsgerichte projecten.

De Stichting Lami is recent overgegaan in Bureau Lami en valt direct onder de provincie. Een van de redenen hiervoor was om Lami beter te laten aansluiten bij het AVP, het actieprogramma duurzaamheid en Klimaat. (verduurzaming van de landbouw). Deze nadere ontwikkelingen hebben, samen met de grote hoeveelheid nieuwe wettelijke regelgeving van de afgelopen jaren, veel invloed op het provinciale landbouwbeleid. Onderzocht moet worden hoe de inpassing van deze ontwikkelingen in de Landbouw het meest effectief in de organisatie verankerd kunnen blijven. Het is daarbij van belang een eenduidige verantwoordelijkheid te markeren. Dat zorgt voor transparantie voor de stakeholders.

13. Consumenten

Ook voor deze doelgroep geldt dat de voorgenomen inventarisatie en monitoring uitgevoerd zijn. De activiteiten voor deze doelgroep hebben voornamelijk betrekking op voorlichting en kennisoverdracht en worden voor het overgrote deel uitgevoerd door NMU en IVN. Deze thema's zijn inmiddels geborgd in het Actieplan Duurzaamheid en het daaraan gekoppelde programma Leren voor Duurzame

Ontwikkeling (LvDO). De subsidiering van en samenwerking met de NMU en IVN op dit thema worden van beide kanten op prijs gesteld. Wel is een nauwere omschrijving van takenpakketten voorgenomen.

Bij dit onderwerp kan overigens aangetekend worden dat de provincie Utrecht ook schatplichtig is aan de wereldwijde aandacht voor duurzaamheid en klimaatverandering voor het behalen van de voorgenomen resultaten.

14. Gebiedsgerichte aanpak

De gebiedsgerichte aanpak is in de afgelopen jaren op verschillende terreinen goed opgepakt. Integraal werken is daarbij het middel. Aparte inventarisaties zoals die onder dit hoofdstuk in het PMP 2004-2008 zijn opgenomen zijn niet uitgevoerd, omdat deze zouden overlappen met andere reeds opgestelde inventarisaties.

Het ontwikkelen en toepassen van basis- en ambitiekwaliteiten zal aan het einde van de PMP-termijn voor 50% van de Utrechtse gemeenten het geval zijn. Het instrument is populair door de integraliteit en de praktische toepasbaarheid. Juist vanwege deze eigenschappen is er bewust voor gekozen om geen provinciale visie voor het landelijk gebied te ontwikkelen. De ambitie bestaat om door te werken tot 100% van de Utrechtse gemeenten het instrument in te zetten.

Andere instrumenten, zoals de leidraad water en milieu in ruimtelijke plannen, dienen periodiek geactualiseerd te worden waarbij nieuwe regelgeving zoals de nieuwe WRO een aandachtspunt is. De coördinatie van Milieu Effect Rapportages en Strategische Milieubeoordelingen blijft gehandhaafd, vanuit de wettelijke verplichting.

Met het instrument Regionale Activiteiten Agenda's Milieu (RAAM) zijn de afgelopen periode jaarlijks samenwerkingsafspraken met gemeenten en milieudiensten gemaakt over milieudoelen en bijbehorende projecten. Het instrument wordt positief beoordeeld door alle betrokken overheden. Voor de komende jaren zal nadruk worden gelegd op duurzaamheid, welke een bredere insteek behoeft dan sec milieubeleid.

Zowel de gebiedsgerichte aanpak als het RAAM zijn werkwijzen waarbij sectorale kennis wordt samengebracht en in handzaam formaat beschikbaar wordt gesteld. Een aanpak die effectief blijkt te zijn. Het is daarom nuttig te bezien hoe beide werkwijzen verder kunnen worden uitgebouwd.

15. Beoordeling van de opzet van het PMP 2004-2008

Het PMP 2004-2008 heeft een onderverdeling gekend in thema's, doelgroepen en de gebiedsgerichte aanpak. Dit is voortgekomen uit de wens om meer extern gericht met het brede milieubeleid om te gaan. Juist onze stakeholders zouden immers bekend moeten kunnen geraken met de langjarige voornemens in het provinciale milieubeleid. Deze driedeling heeft aan aantal zichtbare effecten gehad.

Ten eerste is dat de toenemende integratie tussen de diverse beleidsterreinen. Invloeden van milieubeleid en duurzaamheid zijn niet meer weg te denken uit ondermeer het provinciale plattelandsbeleid, het landbouwbeleid, het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijk beleid. Dit is een beweging die zeker nog verdere voortzetting verdient. Het Actieplan Duurzaamheid en het programma "Klimaat op Orde" van de provincie Utrecht zijn gebaseerd op dit idee.

Ten tweede heeft de driedeling echter tot een bepaalde vorm van overlap in de vastgestelde resultaten en operationele doelen geleid. Dit is ondermeer het geval geweest bij het SMPU en het Waterhuishoudingplan, waarbij in beide documenten bewust dezelfde doelstellingen werden opgenomen. In sommige gevallen had dat licht tot twijfel omtrent verantwoordelijkheden kunnen leiden. In enkele gevallen heeft het geleid tot het weloverwogen niet uitvoeren van afgesproken acties. Dit heeft de transparantie van het provinciale handelen voor onze stakeholders niet in alle gevallen versterkt.

Ten derde heeft de gekozen indeling van het PMP 2004-2008 juist tot sterk sectorale operationele doelen en bijbehorende prestaties geleid. Het detailniveau waarop deze prestaties in 14 hoofdstukken zijn uitgewerkt doet een zekerheid en stabiliteit in het milieubeleid vermoeden dat illusoir is. De afgelopen jaren – en naar wij hopen ook de komende jaren – zal het brede milieubeleid, van leefbaarheidssectoren tot duurzame ontwikkeling en klimaatadaptatie, een snelle groei doormaken in zowel de uitvoering als de ontwikkeling en innovatie. Zeker ook voor de handhaving en de vergunningverlening zorgt dit voor een sterk fluctuerend werkaanbod. Er is daarom behoefte aan zowel flexibiliteit als zekerheid, zowel in de doelen als in de instrumenten die daarvoor beschikbaar zijn. De ambitie die wij op het terrein van milieubeleid nastreven, dient echter als voorheen bestuurlijk vastgesteld te worden.

16. Aanbevelingen

- a) De Provincie Utrecht is op een aantal terreinen bovengemiddeld deskundig en heeft op andere terreinen veel data tot haar beschikking. De Provincie Utrecht wordt als kenniscentrum beschouwd zonder dat ze daar bewust op heeft gestuurd. Bouw dat uit. Daarbij hoort het publiekelijk beschikbaar stellen van de kennis en informatie. Het pilotproject leefomgevingatlas dient nadrukkelijk beoordeeld te worden op de mogelijkheid om verder in uitgewerkt te worden.
- b) Zorg voor transparantie naar stakeholders door middel van een versterkte externe gerichtheid in plaats van door middel van de indeling van een document. Heldere informatievoorziening over beleidswijzigingen, handhaving, toezicht en subsidievormen zijn hiervan voorbeelden.
- c) Versterk verder de integrale aanpak en daarbij behorend de gebiedsgerichte aanpak inclusief milieukwaliteitsprofielen.
- d) Maak een energievisie waarbij energiebesparing en duurzame energieopwekking in een kader worden geplaatst. Dit versterkt de transparantie voor de stakeholders. Zo wordt flexibel inspelen op een veranderende omgeving mogelijk
- e) Maak het mogelijk dat handhavingcapaciteit dynamisch kan worden ingezet op basis van jaarlijkse prioriteitsstelling en gebruik handhaving en vergunningverlening in het verder verduurzamen van het Utrechtse bedrijfsleven.
- f) Vergunningverlening kan, binnen het wettelijke kader en mits voldoende geëquipeerd, worden ingezet t.b.v. het milieubeleid en duurzaamheid.
- g) De programmering en prioriteitstelling van alle provinciale vergunningverlening en handhaving vindt plaats in het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening en Handhaving dat door GS wordt vastgesteld. Deze uitvoeringstaken hoeven derhalve niet opnieuw in een nieuw PMP te worden opgenomen.
- h) Heroverweeg het benoemen van prestaties en operationele doelen in het PMP op terreinen waarvoor in de provinciale organisaties andere onderdelen verantwoordelijk zijn, zoals verkeer en landbouw, maar zorg door middel van integraal werken voor een logische plaats voor milieu en duurzaamheid in al het provinciale beleid. Dit versterkt de helderheid over verantwoordelijkheden en bevoegdheden zonder te vervallen in sectoraal gedrag.
- i) Zorg voor voldoende aandacht en capaciteit in de gehele provinciale organisatie voor de wijzigingen in wet en regelgeving die impact hebben op het instrumentarium en de werkwijze en workload.
- j) Maak de tijdshorizon van een volgend PMP min of meer congruent aan de bestuurlijke cyclus. Zo wordt het beter mogelijk in te spelen op veranderende (politieke) prioriteiten.